

Jumalateenistus Nõos P, 16.03.25 kell 11.00, *Reminiscere*

Lektsioonid: 2Aj 20:1–9; 1Ts 4:1–8

Pihikõne: 1Kr 13:2

Jutlus: Mt 15:21–28

Laulud: 214 (1–5); 315 (1–6, 7); 71 (1–4); 333 (1–5)

Ja Jeesus lahkus sealt ning läks varjule Tüürose ja Siidoni aladele. Ja vaata, üks neist paigust pärit Kaanani naine tuli ja hüüdis: „Issand, Taaveti Poeg, halasta minu peale! Kuri vaim vaevab mu tüdart hirmsasti.” Ent Jeesus ei vastanud talle sõnagi. Ja ta jüngrid astusid ta juurde ja palusid teda: „Saada ta minema, sest ta kisendab meie taga!” Tema vastas: „Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde.” Aga naine tuli, heitis ta ette ja ütles: „Issand, aita mind!” Jeesus vastas: „Ei ole ilus võtta laste leiba ja visata koerakestele.” Ent tema ütles: „Ei ole küll, Issand, ometi söövad koerakesed raasukesti, mis nende isandate laualt pudenevad.” Siis Jeesus vastas talle: „Oh naine, sinu usk on suur! Sündigu sulle, nagu sa tahad!” Ja ta tütar paranes selsamal tunnil.

Tänases kirjakohas kirjeldatud Jeesuse tervendamise on selle poolest eriline, et abivajaja on mittejuut, antud juhul siis Kaanani naine, kes elab Palestiinast loodes, iidseil Foiniikia aladel. Täpsemalt vajab abi selle naise haige tütar.

Siiski on Matteuse evangeeliumis veel üks väga sarnane tervendamise kirjeldus, mis oli meil jutluse aluseks mõned pühapäevad tagasi, 26.01.25. Ka seal, Mt 8:5–13 on abivajaja mittejuut, Kapernauma väeülem, kelle teener on väga haige.

Kõigepealt peab selgitama, et mittejuutide abistamine pole evangeeliumides sugugi iseenesestmõistetav, kuna Jeesuse ajal oli Iisraeli rahva hulgas üldiselt arusaam, et Jumal tegeleb paganatega millalgi aegade lõpul. Nii ütleb prohvet Jesaja teises laulus Jumala sulasest Js 49:5j: „Ja nüüd ütleb Issand ...: Sellest on vähe, et sa mu sulasena taastad Jaakobi suguharud ja tood tagasi Iisraeli jäägi: ma panen sind paganaile valguseks, et mu pääste ulatuks ilmamaa ääreni.“ Seega, Jumal küll halastab paganaile, aga prioriteet on ikkagi tema väljavalitud Iisraeli rahvas.

Selline rõhuasetus torkab eriti silma meie tänases loos, sest lausa Jeesus ise ütleb mittejuudist naisele: „Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde.” Sama on Jeesus ütelnud ka oma jüngrid siinsamas Matteuse evangeeliumis varem, Mt 10:5jj, kui ta läkitab oma kaksteist jüngrit apostlitena evangeeliumi kuulutama: „Jeesus läkitas välja need kaksteist, käskides neid: „Ärge minge paganate tee ja ärge astuge samaarlaste linna, pigem minge Iisraeli soo kadunud lammaste juurde!“

Sellises kontekstis torkavad need kaks mittejuudist abivajajate lugu igal juhul silma. Vaatleme järgnevalt, miks otsustas Jeesus neid mittejuute ikkagi aidata ja kas on midagi mille poolest need kaks lugu teineteisest erinevad.

Selliseid tervendamisesid, kus Jeesus teeb abivajaja tema suure usu tõttu terveks, on evangeeliumides mitmeid. Tavaliselt ütleb Jeesus neil puhkudel midagi sellist: mine, su usk on sind päästnud! Neis kahes mittejuutide tervendamises loos Matteuse evangeeliumis laseb evangelist meil aga osa saada abivajaja ja Jeesuse vahelisest kõnelusest, kust ilmneb abivajajate usu kohta n-ö lisainformatsioon.

Kapernauma väeülema usust saame teada seda, et ta ei usu mitte ainult Jeesuse imettegevate väge, vaid omistab Jeesusele ka Looja Jumalale omaseid jooni. See ilmneb väepealiku arutlusest pärast seda, kui ta on palunud Jeesusel oma teener terveks teha ja Jeesus oletab, et ta peab minema selleks väepealiku kotta. Mt 8:8j: „Ei, Issand, ma ei ole seda väärt, et sina mu katuse alla tuleksid. Ütle ainult üks sõna ja mu teener paraneb! Minagi olen ju inimene meelevalla all, aga minu käsu all on sõdureid ja kui ma ütlen ühele: „Mine ära!”, siis ta läheb, ja teisele: „Tule siia!”, siis ta tuleb, ja oma teenijale: „Tee seda!”, siis ta teeb.”

Seega on Jeesus väepealiku meelest mitte ainult tervendava võimega prohvet, vaid käsutab taevaaluseid vaime nagu Looja valitseb oma loodu üle. Jeesus on sellist usku kogedes imestunud ja

ütleb väepealikul: „Mine! Nagu sa oled uskunud, nõnda sündigu sulle!” Ja väepealiku teener paraneb selsamal tunnil asudes hoopis Jeesusest eemal.

Ent vaatame nüüd ka meie tänase kirjakohta juhtumit: mille poolest erineb see mittejuudist naise aitamine eelkirjeldatud Kapernauma väepealiku aitamisest? Nii nagu Kapernauma väepealik, palub ka Kaanani naine Jeesust mitte enda, vaid kellegi teise pärast, antud juhul oma tütre pärast. Erinevalt Kapernauma väepealiku loost ei taha aga Jeesus Kaanani naise palvele esmalt üldse vastata. Loost ilmneb, et Jeesus ei vasta just neil kaalutlustel, millest algul juttu oli: ta eeldab, et tema taevane Isa on ta saatnud esmalt aitama oma väljavalitud rahva, Iisraeli liikmeid. Nii ta oma jüngritele ütlebki: „Mind ei ole läkitatud muude kui Iisraeli soo kadunud lammaste juurde.”

Võib-olla kuulis seda Jeesuse lauset ka Kaanani naine. Kui kuulis, siis ei tee ta sellest välja, vaid läheneb ikkagi Jeesusele ning ütleb: „Issand, aita, mind!” Nagu kuulsime, ütleb Jeesus nüüd naisele: „Ei ole ilus võtta laste leiba ja visata koerakestele.” Selle ütluse mõte on arusaadav: kooskõlas varem väljendatud n-ö õndsusloolise korraga tuleb evangeeliumi kuulutada esmalt juutidele. Teised rahvad on teisejärgulised.

Ja siis ütleb Kaanani naine lause, mis hämmastab näiliselt isegi Jeesust: „Ei ole küll, Issand, ometi söövad koerakesed raasukesi, mis nende isandate laualt pudenevad.” Mulle tundub, et Jeesust hämmastab siin naise vastuse juures eelkõige see, et naise usk ulatub veelgi kaugemale kui Kapernauma väepealiku usk.

Nimelt näib naine uskuvat enam kui seda, et Jeesus on imettegeva väega prohvet. Ja ehkki juba oma esmasel kõnetuses pöördub naine Jeesuse poole tiitliga Taaveti Poeg, mis viitab otseselt Messiale, Kristusele, Jumala Poja staatusele, näib, et naise usk on veelgi sügavam.

Võiks öelda, et naise usu objektiks pole mitte ainult Jeesus kui Jumala Poeg, kes võib omada ka Looja vägevust, nagu Kapernauma väepealik eeldas, vaid naise usu objektiks on Jumal ise. Kuid mitte Jumal kui püha vihaga Jumal, keda tundis hästi Iisraeli rahvas, kellele Jumal oli end läbi aegade vägevate tegude ja Moosese seaduse kaudu ilmutanud. Vaid Kaanani naine kujutles Jumalat kui Loodu valitsejat, kes on rikas heldusest. Ülevoolavalt rikas!

Miks rikas heldusest? Sest naine näib kujutlevat nii: ehkki Jumal on otsustanud oma heldust jagada oma väljavalitud Iisraeli rahvale, on Jumala heldus nii ülevoolav, et sellest jätkub ka teistele rahvastele. Isandatel on nii palju leiba, et keegi ei muretse ka sellest leivast söömingu ajal põrandale pudeneva leivapuru pärast. Ehk teisisõnu: Issand kingib oma väljavalitud rahvale Iisraelile nii palju heldust, et sellest jätkub ka temale, Kaanani naisele, kelle tütar on väga haige.

Selline kujutus Jumalast oli, näib nii, Jeesuse jaoks tema seniste vestluskaaslastega võrreldes midagi uut. Mulle tundub, et Jeesus oli liigutatud sellest aust, mis tema kaudu sai selle naise suust osaks tema taevasele Isale. Naine palus abi küll Jeesuselt, kuid tegelikult Jeesuse kaudu Jumalalt Isalt, kelle ülevoolavasse heldusse naine uskus.

Kui veel edasi mõelda, siis võib naise usust näha ka jooni usust kolmainu Jumalasse. Isast ja Pojast oli juba juttu, kuid see, kui tabavalt naine Jeesuse sõnade peale vastas, viitab mõnes mõttes Pühale Vaimule. Meenutame, et Mt 16:17 ütleb Jeesus Peetrusele, kui too nimetab Jeesust Messiaaks, Jumala Pojaks, nii: „Sa oled õnnis, Siimon, Joonas poeg, sest seda ei ole sulle ilmutanud liha ja veri, vaid minu Isa, kes on taevas.” Mulle tundub, et ka sellist suhtumist Jeesusesse ja Jumalasse ühe lihtsa lause kaudu ei ilmutanud tolele Kaanani naisele mitte liha ja veri, vaid taevane Isa Püha Vaimu läbi.

Ent viimaks, millise julgustuse võime siis meie siit loost vastu võtta omaenese eludesse?

Vahel me mõtleme: Jumal pole vist ikkagi meie jaoks. Ta on kindlasti olemas ja tegutseb, kuid meie ikkagi pole väärt, et sellises „kõrges mängus“ osaleda. Oleme lihtsad ja surelikud, lihast ja verest inimesed, kelle lootus igavesele elule on kõige rohkem Piiblist õpitud poos. Tegelikult me ju igatseme kõik oma elu siin maa peal võimalikult hästi mööda saata, mitte enam.

Või siis kasutame me sedasama mõttekäiku kellegi teise kohta. Ta ei ela ristiinimese kombel, peab tühiseks kristlaste ettevõtmisi, ei käi kirikus, ei loe Piiblit ega palveta. Milline lootus on sellisel inimesel pärida Jumala riiki?!

Ent kui mõtleme tole Kaanani naise juhtumi peale, siis peame nõustuma, et Jumala heldus on tõesti ülevoolav. Isa, Poeg ja Püha Vaim saavad kätte ühe lihtsa pagana, kes saab seetõttu Jumala helduse

rikkusest paremini aru kui mõni Pühakirja tundev ja Jumala valitud rahva hulka – kas juutide või kristlaste hulka – kuuluv usklik.

Jumala armastusest jätkub kõigile ja me ei tea iialgi, kellele ja millisel hetkel püha Kolmainsus seda armastust jagada soovib. Seepärast olgem ainult valmis seda ootamatut Jumala armastuse rikkust vastu võtma!

Aamen.